

TÁJÉKOZÁS

a

MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

által

1860 június 2-án Tóthmegyeren rendezendő

EKE- ÉS SZÁNTÁSVERSENY

alkalmára.

Az igazg. választmány f. é. martius 22-kén

tartott

ÜLÉSÉBŐL.

PEST,

Nyomatott Herz Jánosnál.

1860.

564765

TÁJÉKOZÁS

MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

1914

1860-1861. évi költségvetés

ÉKE ÉS SZÁMLATÁRSZÁM

1914

1860-1861. évi költségvetés

1914

UTASÍTÁS

KNY-19-00662

1914

1860-1861. évi költségvetés

1914

A Magyar Gazd. Egyesület 1860 febr. 16-kán tartott igazg. választmányi üléséből gróf Szápáry Gyula elnöklete alatt Benkő Dániel, Egressy Sámuel, Galgóczy Károly, Kenessey Kálmán, Szendrey Ignác, gróf Zichy Edmund urak s az egyesületi titoknak bizottmánykép a végett küldetvén ki, hogy a f. é. június 2-kán Tóthmegyeren tartandó eke- és szántásversenyt illető szabályok s bírálati eljárás iránt javaslatot dolgozzanak : e dolgozat nyomán az igazg. választmány martius 22-ki ülésén az eke- és szántásverseny általános pontjaira, különösen pedig a versenyzési föltételekre, ugy szintén az eke- és szántásversenynél követendő eljárásra, és a bírálati szabályokra nézve, mind a nagy közönség, mind a versenyző gépészek és szántók, valamint a tóthmegyeri uradalmi tisztség s az Egyesület részéről rendező és bíráló bizottmányok és titoknoki hivatal irányában a következő pontokban állapotodott meg.

I. Tudnivalók az eke és szántásversenyre nézve általában.

1) A verseny f. é. június 2-dik napján akkor veendi kezdetét, mikor a gazdaközönség számára rendelt különvonat Pest-ről Tóthmegyerre megérkezik.

2) A gépek próbája és a szántásverseny három helyen egyszerre indul meg, u. m.

a) egy helyen az ekeverseny,

- b) másik helyen a többi gépek próbája, és
- c) a harmadik helyen a versenyszántás. A munka megkezdetvén, mind a három helyen szakadatlanul folytattatik mindaddig, míg a bírálat be nem lesz fejezve.

3) Az ekeversenynél s egyéb gépek próbájánál az illető eszköz, a szántásversenynél pedig a szántó ember ügyessége és a végzett munka tökéletessége jutalmaztatik meg.

4) A rendező bizottmány kötelességének ismeri mindent elkövetni, hogy a közönség a versenyek mindegyikénél a lehető legtöbbet láthassa; de hogy a versenyzők munkaeredménye közokulásra szolgálhasson, mulhatlanul szükséges, hogy a közönség is sziveskedjék magát bizonyos meghatározott szabályokhoz tartani. Különösen

a) Az ekeversenynél arra kéretik fel a t. közönség, hogy sem azon szakaszra, melyen az eke dolgozik, sem az utána következőkre ne lépjen, hanem az eke munkáját a szakasz két végéről s azon szakasról vizsgálja, hol a munkát már a bírák is befejezték.

b) A versenyszántásnál pedig még inkább szükséges távol maradni, mert különben sem a szántó embertől, sem a befogott marhától nem lehet várni, hogy a munkát kellő csendességgel végezze. Ezért a versenyszántási tér közepén a közönség számára kijelölt hely lesz.

c) A rend fentartására néhány egyesületi tagból álló bizottmány lesz kinevezve, kik különös jegyet kapnak megkülönböztetésül. E bizottmány tagjainak figyelmeztetését a közönség teljesíteni felkéretik.

II. Utasítás a gépészek számára.

1) Az 1860 junius 2-kán Tóthmegyeren tartandó versenyre elfogadtatik minden szántó eke, kettős és mélyítő eke, irtó, kapáló, töltögető eke, magtakaró, földszaggató, borona, henger, s minden olyas eszköz, mely a földnek mag alá, és növények alatt való mivelésére használtatik.

2) Az *ekék* nem az *ár*, hanem a *munkaképesség* szerint osztályoztatnak, és pedig:

a) az I-ső osztályba azon *ekék*, melyek csak 6 hüv. *mély*-*ségre* szántanak;

a) II-dik osztályba azok, melyek 6—8 hüvelykre szántanak;

a) III-dik osztályba azok, melyek 8—10 hüvelykre szántanak;

a) IV-dik osztályba végül azok, melyek 10 hüvelyknél mélyebbre szántanak.

A *barázda szélességét* nem szükséges meghatározni, hanem különben egyenlő munkánál azon *ekének* fogja adni a bíráló bizottmány az elsőséget, mely minél szélesebbet fogatván, a földet mindamellettt tökéletesen megfordítja.

A *munka könnyűségére* nézve az erőmérő szolgálat mindegyik *ekénél* mértéket.

A *munka minőségére* nézve szükséges, hogy az *eke* a *barázda* hasábot a szántatlan földtől függőlegesen, az alréteggel pedig a *barázda* fenekén vizirányosan és simán vágja, s a szeletet tökéletesen megfordítva fektesse egymásra, vagyis *tiszta magházakat* képezzen, s a *barázdat* tisztán hagyja maga után.

Az *eke szilárd szerkezete* mellett, egészben és egyes részeiben, kívánatos, hogy mélyebb és sekélyebb, keskenyebb és szélesebb szántásra könnyen átigazitható legyen.

3) A *mély mívelés* fontosságánál fogva nem csekély súlyt helyez a szakosztály a *túró-ekére* is (alréteg-eke), melytől megkívánja, hogy;

a) a közönséges szántás alatt, az alréteget még legalább 6 hüv. mélyre tökéletesen felporhanyítsa, a nélkül, hogy azt a felréteggel összevegyitné;

b) egyenlő mélyen dolgozzék, s alant semmi porhanyítatlan földet ne hagyjon.

4) A jó *fogas borona főkelléke*, hogy:

a) *rámája* és *fogai* oly állással birjanak, miszerint a földön mindegyik fog egymástól két hüv. távolságban külön *barázda*cskát húzzon, s a fogak a *rámában* egymástól mégis legalább

10 hüv. távolságra álljanak, hogy közöttük a föld meg ne torlódhassék ;

b) mélyebb és sekélyebb fogasolást lehessen vele tenni ;

c) a munka mennyiségéhez képest a szükséges erő kellő arányban álljon ; itt is az erőmérő határozzon.

5) A *gyomirtó* vagy *földporhanyító* (exstirpator) a húzott barázdák távolságát kivéve, ugyanazon kellékekkel birjon, mint a fogasborona, s ezenkívül 2—4 hüv. mély munkára legyen átigazitható, de mindenesetre egyenlően porhanyítsa a földet.

6) Fontos szerepe van gazdasági viszonyaink közt a *tüskés hengernek* is, ide értve általában minden nem sima hengert. Főkélléke, hogy 8—12 mázsa súly mellett, egyenlően sűrű fogai a göröngyöt tökéletesen szétzúzzák ; könnyen szállitható és kezelhető legyen, s egykönnyen meg ne torlódhassék. Figyelmébe ajánlatik a jurynek azon ohajtás, hogy a tüskés henger testét is két tagból lenne czélszerű készíteni, a könnyebb fordulhatás végett.

7) A *magtakaró* az elvetett magot ne hordja sorba össze, hanem egyenlően szétszórva hagyja, s a földdel együtt megfordítva, kellő mélységre takarja be ; a barázdahasábokat tetszés szerint mind egy, mind két oldalra egyformán megfordítsa ; két ígás marhánál ne kívánjon többet, s legalább is annyi munkát végezzen, mint négy eke.

8) Az ekék minden osztályára, s az egyéb megnevezett eszközökre : *arany, ezüst és bronz érem* adatik ki.

9) A megpróbálandó ekék s egyéb eszközök *május 20-ig* az Egyesület titoknoki hivatalánál *bejelentendők*, világos feljegyzésével az eszköz *árának* s az *eke azon osztályának*, melyben az illető versenyezni kíván. E bejelentésnél figyelmébe ajánlatik a gépészeknek, hogy ekéik osztályozását lelkiismeretesen tegyék, mert azok képességét ők legjobban megítélhetik. Inkább végezzék tökéletesen azon munkát, a melyre ekéjüket bejelentették, semhogy többet kívánjanak attól, mint a mit tenni képes, s ezt is tökéletlenül végezze.

10) Bejelentéskor az *eke ára* pontosan, a *rendes árjegyzék* szerint bemondandó, sőt a bejelentéshez egy árjegyzék is csatoltassék, melyen a versenyző ekét a beadó jelölje meg, kivéve azon esetet, ha talán valaki új és még árjegyzékbe nem

vett fajtájú ekével akar versenyezni. Egyébiránt versenyre bármely esetben is csak oly eke fogadtatik el, melyet az illető ugyanaz alkalommal a kitett áron eladásra bocsátni is kész, s ugyanolyan ugyanazon áron bárkinek készíteni magát kötelezi, a mennyiben t. i. az illető kiállító különben is a készítéssel foglalkozó gépész vagy gyáros. E két pont ellen semmi kifogás nem fogadtatik el, s akár a versenyre állított ekének a kitett árban a vállalkozó vevő részére átengedését, akár hasonlóan ugyanoly áron készítését tagadja meg az illető: versenyképesége azonnal megszűnt, mert utóvégre is a cél nem egyes, különösen készített darabokat jutalmazni, hanem oda hatni, hogy a közönség a jutalmazottakhoz hasonló eszközöket kaphasson. Ez áll nem csak az ekékre, hanem más gépekre nézve is.

11) Az *ekéken* mindegyik gépész előre tegye meg, s a bejelentésben pontosan jegyezze fel a következő *méréseket*, u. m.

az *egész eke* taligástól és a nélkül font számban;

a *szántóvas* legnagyobb szélessége az oromtól a szárny sarkáig;

az *ekefar* alsó szélessége az eketalp sarkától, a kormány lemeznek a földön csuszó talpáig vagy sarkáig;

a *köldök* magassága a gerendely alatt;

a *kormánylemez* magassága torokban, és középtűt, hol a barázda kifordítása kezdődik;

az *eketest* hossza a vas hegyétől a kormánylemeznek említett kifordító pontjáig, vagyis az ekemell nyujtványa;

a *talp* egész hossza;

a *kormány* egész hossza, mindeniket a vas hegyétől mérve;

továbbá *farban* a kormánylemez legnagyobb *kijárlása*, vagyis a fordítás mértéke, a barázdafal mellett járó egyenes vonaltól mérve;

végre a *gerendely* végének emelkedése a sík földtől, ha az eke taliga nélkül talpon áll.

A *taligán* megméréendő a hajszás vagyis a barázdában járó kerék magassága; a taliga-vánkus vastagsága, végre a taliga-vánkus alvilága, midőn az vízmentesen a sík földön áll.

12) A versenyre bejelentett ekék és eszközök május 31-én estére szállítandók Tóthmegyerre. Itt a M. Gazd. Egyesület az uradalom megkeresése útján gondoskodik arról, hogy a meg-

érkezett ekék s más gépek a vasuti indóháztól a rendeltetési helyre, s verseny végezte után vissza a vasutigi elszállíttassanak. A mely gép legfeljebb június 1-jén délre meg nem érkezett, az nem fog figyelembe vétetni.

13) Minden versenyző, mielőtt a maga szakaszán munkához fogna, az e végre külön kimutatott próbatéren jól összeigazítsa ekéjét, hogy a versenytéren a bíráló bizottmány az eke igazítása által semmi tekintetben ne legyen feltartóztatva.

14) Hogy kiki milyen széles barázdát fogasson, szabad tetszésre van ugyan bízva; figyelmeztetésül megjegyzendő még is, hogy csak egy hüvelykkel tanácsos szélesebbet fogatni, mint a milyen a szántóvas legnagyobb szélessége, például: 8 hüvelykes vassal legfeljebb csak 9, tiz hüvelykessel legfeljebb csak 11 hüvelyk szélességet.

15) A ki eszközének összeállításával akkorra készen nincs, mire a bizottmány az illető szakaszra ér, sorát veszti; azon esetre pedig, ha valakinek több ekéje volna, vagy az ekéken kívül egyéb eszközöket is állit ki próbára, sziveskedjék több egyénről gondoskodni, kik eszközeivel bánhatnak, mert a bíráló bizottmány a kezdett sort megtartván, folytatja munkáját, s kinek eszköze kellőleg összeállitva nem lesz, az magának tulajdonítsa, ha az idő rövidsége miatt netán bírálatlan marad.

16) Legkisebb feleselés, a versenyzéstől való elutasítást vonja maga után.

17) Figyelmeztetnek a gépészek, hogy az ekék közép kötétségu földben fognak megpróbáltatni.

III. Utasítás a versenyszántók részére.

1) A szántásversenyben mindenki részt vehet.

2) A szántásversenynél a szántó ember ügyessége és a végzett munka tökéletessége jutalmaztatik meg.

3) A jutalmak ezüst és bronz érmekből a nyertes nevével, és pénzbeli díjakból fognak állani, és ugyan: egy díj: nagy ezüst érem és 25 pengő ft.

két díj: kis ezüst érem és 15 pengő ft.

három díj: bronz érem és 10 pengő ft.

öt díj: bronz érem és 5 p. ft. mind ezüst huszasokban.

4) A szántásban versenyezni akarók május 30-ig előre bejegyeztetik magukat a tóthmegyeri uradalom felügyelőségénél.

5) A bejelentésnél feljegyzendő:

a) A szántó neve;

b) foglalkozása;

c) lakása vagy az uradalom, melyben szolgál;

d) ökörrrel kíván-e szántani vagy lóval?

e) Minő ekével szándékozik szántani?

6) A versenyzők sorozata a szántás előestéjén határoztatik meg sorshuzás után.

7) A versenyző 2 marhával szánthat, legyen az ökör vagy ló; s mindenik saját ekéjével tartozik megjelenni, s a kitűzött szakaszt minden segítség nélkül szántja ki.

8) A verseny napján minden szántó embernek szabadságában áll ekéjét egy e célra kitűzött helyen megpróbálni; — a kitűzött órában azonban ekéjével a sorshuzás által neki jutott szakaszt elfoglalni tartozik, s a bírálat megkezdését ott várja.

9) Minden 5 szántó mellé egy felügyelő adatik, kik az indulást elhatározzák, és a szántókat a kitűzött föltételek megtartására figyelmeztetik.

10) A versenyszántásnál a szántók a következőkre tartoznak ügyelni:

a) A munka megkezdése előtt az ekék fölött szemle tartatik, s a szántó kikérdeztetik a felől, hogy tudja-e és mikép igazítja össze ekéjét, vagy változtatja sekélyebb és mélyebb szántásra?

b) A versenyszántás 6 hüv. mélységre és 8—9 hüv. szélességre történik, megjegyezvén mind a mellett, hogy a bárázdosás és egyéb műtételeknél, hol az eke mélységének változtatása szükséges, az illetőnek megengedtetik ekéjét feljebb és lejjebb venni; a szántás általánosságánál azonban megkívántatik a 6 hüv. mélység.

c) Hogy a szántásnál a kártékony sietség elmellőztessék, az idő, mely alatt a szakasz kiszántatik, tekintetbe nem jön,

s ennek elkerülése végett 2 egymás mellett szántó ember egyszerre nem indíttatik meg, hanem csak egymásután.

d) Minden szántó ember maga barázdolja fel a szakaszát, a föld túlsó végén felállított két csóva után. A két első barázda kihúzása után várni tartozik a szántó, míg a bíráló bizottmány a barázdolást megítélte.

e) A kimutatott szakasz két végén lévő barázdán túl a földet felhasogatni nem szabad.

f) A fogatásnál tekintetbe veendő:

1) a fogatás egyenessége;

2) a föld tiszta levágása a barázda oldalán és fenekén;

3) a földnek tökéletes megfordítása és fektetése;

4) helyes eltalálása a kellő mélység és szélességnek.

g) A szántás megítélésére tekintetbe vétetik ezenkívül az utolsó barázdának tökéletes és tiszta kiszántása, forgó és széles magház hagyása nélkül; végül:

h) az egész megszántott föld minőségére nézve figyelembe veendő, hogy:

1) egyformák-e a magházak?

2) egyformán és helyesen vannak-e fektetve a barázdák? és

3) az egésznek tekintete egyenlő-e?

Ezen munkák tökéletes végzése fog zsinórmértékül vétetni, s ezek számokban kifejezve fognak a bírálati táblázatba iktattatni.

IV. Utasítás a rendező bizottmány részére.

1) A rendező bizottmány a versenynap előtt, június 1-én fog Tóthmegyeren megjelenni.

2) A teendőik gyorsabb végezhethetése tekintetéből két albizottmányra oszlik.

3) Az egyik albizottmány a versenyterre megy; ott legelőben is az ekeversenynek, azután a szántásversenynek, végre a próbálandó többi gépeknek kijelelt helyet megvizsgálja és rendezi.

4) a másik bizottmány a versenyhelyre megérkezett eszközöket veszi szemle alá.

Legelsőben is azokat azon sor szerint osztályozza, mikép a bejelentési jegyzőkönyvben számozva vannak; és pedig különösen az ekéket, s aztán a többi gépeket.

5) Osztályozás után az ekékre a jegyzőkönyv szerint felrakja az előre elkészített számokat, s ennek következtében a versenynap reggelén minden gépész ekéjét a hason számmal ellátott szakaszba elhelyezi.

Ugyan ez alkalommal megvizsgálandó és jegyzékbe veendő, hogy milyen karban vannak a fő metsző részek; mennyire élesített vagy életlen a szántóvas és csoroszlya; a kormány mennyire simított vagy köszörült. Itt figyelembe ajánlatnak különösen a magát élesítő öntött szántó vas, csoroszlya, és az aczél kormány.

6) Ha ez alkalommal egy gépésztől ugyanazon osztályból két egyenlő szerkezetű eke találatnék versenyre kiállítva, azok közül egyik félre teendő, miután egytől ugyanazon osztályból egyenlő minőségben csak egy eke versenyezhet.

7) A versenyszántásra a szántók sorozatát sorshuzás után meghatározza, és még a versenyt megelőző napon az illetőknél közhirrre teszi.

8) A titoknoki hivatal által készített rovatot az illető juryk és alosztályok elnökeinek átadja.

9) Intézkedik a rend fentartására, s e végett minden helyre a szükséges egyéneket felkéri, s kebeléből egy egyént nevez ki, a ki a helybeli tiszttel az igákra felügyel.

V. Utasítás a bíráló bizottmány részére.

A bíráló bizottmány nem a hely színén alakul rögtönözve, hanem az igazg. választmány előre május 30-ig kinevezi a tagokat és elnököket külön az eke-és külön a szántásversenyhez oly utasítással: hogy azon esetre, ha a bírálásra felkért tagok közül többen meg nem jelennének, vagy a hely színén oly szakértő illetékes férfiak is jelennének meg, kiknek megjelenésében a választmány bizonyos nem volt: az illető bíráló bizottmányok magukat kiegészíthessék.

A verseny napján a pesti vonat megérkezése után a bíráló bizottsmányok megalakulván, és szükség esetében magukat ki-egészítvén : munkához fognak, és ugyan :

1) Az ekeversenynél működő bizottsmány.

1. Mindenek előtt a maga kebeléből két külön osztályt alakít, t. i. egyet az ekék, és egyet a többi eszközök bírálására.

2. Az ekék bírálására kinevezett jury ismét 4 alosztályra oszlik :

a) az ekeszerkezet szilárdsága és ennek czélszerűsége,

b) a vonó erő,

c) a barázda mélysége és szélessége,

d) a barázda tisztasága és a fordítás jegyzésére.

Ezen alosztályok a jegyzésekre szükséges rovatot a titoknoki hivataltól kapják.

3. A bírálatot az ekéknél az 1-ső számú szakaszon megkezdvén, folyvást végig figyelemben tartják a meghatározott elveket és szabályokat.

4. Minden eke csak azon mélységre lesz megpróbálva, mely az illető osztályban megkívántatik, s az ezen mélységre legtekélyesebben végzett munka fog a bírálatnál számba vétetni. Így az 1-ső osztályu ekék 6 hüvelyken fölül nem fognak próbáltatni; a II-ik osztályuak 6—8" közt, a III-ik osztályuak 8—10" közt tartoznak szántani, és a IV-ik osztályuak 10 hüvelyken fölül. Ez utóbbi osztállynál megpróbáltatik a legnagyobb mélység is, a melyre t. i. az eke még tökéletes munkát végezhet.

5. Az alosztályok külön jegyzéseiket rovataikban megtevén, a számok összehasonlítását és összeadását az ekék bírálására kinevezett összes jury végzi, s a munka eredményét az alább következő táblán számokban kifejezve, az ítéletet a számok legnagyobb összege szerint mondja ki.

6. A tényezők, melyek az eke munkálatánál és czélszerűségénél tekintetbe vétetnek, a következők :

a) az eke ára,

b) a szükséges vonó erő,

c) a barázda mélysége,

d) a barázda szélessége,

e) a szerkezet szilárdsága,

f) a szerkezet célszerűsége,

g) a barázda tisztasága,

h) a fordítás.

7. E tényezők szerint az egyes műtételek eredménye: az eke árara, a vonó erőre, a barázda mélységére és szélességére nézve a maga minőségében jegyeztetik be *szám szerint* az illető rovatokba; ellenben: a szerkezet szilárdsága, célszerűsége, a barázda tisztasága és a fordítás minősége *a) b) c) d) betűkkel* jegyeztetik meg az illető rovatokban oly formán, hogy *a)* mindig a tényezőnek adott szám teljes értékét (a tökéletes munkát) jelenti, *b)* annak felét, *c)* negyedrészt, és *d)* a rossz munkát ($=0$).

8. A bírálatnál, vagyis a munkaeredmény összehasonlításánál, és a számok összeadásánál a fennebbi tényezők következőleg vétetnek tekintetbe:

1. Az ár a végzett munkaeredményenyl hasonlítottat össze, vagyis a megszántott föld köbtartalma (a szélességet sokszorozván a mélységgel) az eke árával elosztatik.

Minthogy azonban az ebből nyert eredmény csekély szám lesz, az eke ára pedig megérdemli, hogy a bírálatnál kellőképp figyelembe véssék, s hogy a többi tényezők számainak megfelelően: a nyert szám mennyiség 4-el sokszorozva iktattatik be az eke árának rovatába, p. o. egy 25 ftos eke 7" mély és 10" széles barázdát szántván, a számítás következő: $25 : (7 \times 10 =) 70 = 2.4$, ez 4-el sokszorozva $= 9.6$, s ez azon szám, mely a táblán az eke árának rovatába iktattatik.

2. Az erő meghatározására legmúltányosabb volna, az egy osztályu ekéknél az erőmérőt mindig ugyanegy mélység- és szélességen alkalmazni; minthogy azonban ez a kivitelnél sok nehézségre talál: itt is az erőmérőn mutatott fokmennyiség fog a munkaeredményenyl összehasonlítani, vagyis a szántott föld köbtartalma elosztatik a fokmennyiséggel, s a nyert szám lesz ezen rovatban a tényező, p. o. ha egy eke 7" mély és 10" széles barázdát 6 fok erővel szántott, a számítás következő:

$6 : (7 \times 10 =) 70 = 11.66$ vagyis azon tényező, mely az erő rovatában számol.

3. A mélység és szélesség a nyert mérés eredménye szerint fog tényezőként számolni; a mélység azonban nagyobb tekintet érdemlő, mint a szélesség: ennek eredménye kétszeresen számíttatik, p. o. az előbbi munka mellett 7" mély és 10" széles barázdánál a tényezők lesznek: a mélységnél 14, a szélességnél 10.

4. A szerkezet szilárdságánál:

a legnagyobb szám, vagyis . . . . . $a = 6$,

a szerkezet czélszerűségénél . . . . . $a = 4$,

a barázda tisztaságánál . . . . . $a = 4$,

a fordításnál . . . . . $a = 6$.

Azon pontoknál, hol $a = 6$, lesz $a \cdot b = 3$, $c = 1\frac{1}{2}$, és $d = 0$; azoknál pedig, hol az $a = 4$, lesz $a \cdot b = 2$, $c = 1$, és $d = 0$.

Az illető rovatok betöltetvén, s a törtszámok tizedesekké változtatván: a legnagyobb összeg fogja eldönteni a bírálat eredményét. Szolgáljon például a következő:

Bírálati táblázat az ekeversenyhez.

Kiadó neve és lakása	Kiadó száma	gyári szám	az eke ára o. ó.	vontó erő fok	barázda		az eke		barázda tisztaság	Fordítás	Összeg
					mélysége hüvelyk	szélessége hüvelyk	szilárdsága	ezelésztertsége			
szám szerint											
a) b) c) d) betűkkel											
4	n	1	40ft. 7.24	6 12	7 1/4 14 5	10 10	a 6	a 4	a 4	a 6	63.74
			38ft. 9.6	5 18.2	8 1/2 17	10 3/4 10.75	a 6	a 4	a 4	a 6	75.55
7	x	3	30ft. 6.4	6 8	6 12	8 8	b 3	a 4	a 4	b 3	48.4
			25ft. 1.8	6 7.5	5 10	9 9	c 1.5	b 2	a 4	c 1.5	37.3

9. A többi szántó és porhanyító eszközöknél is olyan az eljárás és előleges intézkedés, mint az ekeversénynél, csak hogy itt ez alkalommal a bírálatra még nem lesz táblás rovat; hogy azonban ezt a jövőben ezeknél is alkalmazni lehessen, fölkéretik a bíráló bizottmány: ugyanazon tényezőket, melyek az ekék tábláján előfordulnak, pontosan feljegyezni, valamint azokat is, melyek az egyéb eszközöknél még ezeken kívül is szükségesek, hogy ezen eredmények után a jövőre előleges kiszámítás tétethessék.

II) A szántásversénynél működő bizottmány.

A versenyszántók részére kiadott utasítás pontjainak szemmel tartása mellett:

1. A szántásversénynél az egyes munkálatok becse következöleg állapittatik meg:

a) Az eke helyes összeállítása kap	4	számot
b) Az egyenes barázdolás	8	"
c) A barázdák egyenes fogatása	6	"
d) A barázda tiszta levágása annak oldalán és fenekén	4	"
e) A tiszta és tökéletes fordítás	4	"
f) Helyes eltalálása a kellő mélységnek	6	"
g) A kijelölt szakaszon túl a földnek tiszta meghagyása minden felhasogatás nélkül	4	"
h) A végső barázdának tökéletes és tiszta kiszántása	8	"
i) Az egész szántásnak tökéletes egyenlő kinézése	12	"

Ezen számok azok, melyek az egész munka tökéletes véghez vitele esetében az illető rovatokba iktattatnak, s ezek összege . . . . . 54 szám.

2. Az illető rovatba azonban, nem a megfelelő szám, hanem ezek helyett a) b) c) d) betűk jegyeztetnek:

- a) jelenti a szám teljes értékét,
- b) annak felét,
- c) negyedrészt, és
- d) =0, vagyis:

a = tökéletes munka,

d = egészen rossz munka,

b és c = közepszerű munkák.

Például szolgálhat a következő :

Bírálati táblázat a szántásversenyhez.

Sor szám	A versenyző neve, lakása	minő ekevel?	lóval vagy ökörrrel?	az eke helyes állítása	kiboroztatás	Barázdák minősége				az utolsó barázdá kiszántása	a két végnek tisztasága	az egészenek tekintete	Betűk szerinti számok
						egyenesség	tiszta levágás	fordítás és fektetés	tökéletes mélység és szélesség				összege
						a) b) c) d)	a) b) c) d)	a) b) c) d)	a) b) c) d)	a) b) c) d)	a) b) c) d)	a) b) c) d)	a) b) c) d)
1	n. n.			a 4	a 8	b 3	a 4	c 1	a 4	a 8	c 1	a 12	45
2	x. y.			a 4	b 4	c 1 1/2	a 4	b 2	b 2	c 2	b 2	b 6	27 1/2

VI. A tóthmegyeri uradalmi tisztség fel- kérendő.

1) A gépek próbájára és a versenyszántásra szükséges *helyiséget* elkészíteni, és ugyan :

a) Az *ekeversenyre* szánt térenél 30 öl hosszú és 5 öl széles szakaszok szükségesek; ezek mennyiségét a titoknoki hivatal fogja a május 20-káig beérkezendő nyilatkozatok nyomán a t. tisztséggel tudatni.

Ezen szakaszok kihasítása oly formán eszközözendő, hogy minden szakasznál két barázda össze legyen vetve, hogy a szakasz minden oldalán új barázdolás nélkül meg lehessen a munkát kezdeni.

Minden szakasz folyó számmal ellátott karóval jelöltessék meg, hogy az illető gépészek a nekik jutott szakaszt azonnal elfoglalhassák.

b) A *versenyszántási* szakaszok 50 öl hosszuk, és 6 öl szélesek legyenek.

Minden szakasz közt $1\frac{1}{2}$ ölnyi térség legyen.

A szakaszok két vége egy barázdával legyen megjelölve.

Azon pontokon, hol a szántás kezdődik, egy kis karó vagy hancsik; a szakasz tulsó végén pedig egy magos karó, s ezen túl 5 ölnyre ismét egy ilyen karó álljon, mely a szántónak az irányt mutassa. A szakasz másik oldalát, melyen a béres a szántás alkalmával visszajön, szintugy ki kell karózní.

A szakasz két végén 6 öles forgók legyenek.

A versenyszántásra felfogott tér a közönségnek szánt tértől egészen el legyen korlátozva, mert különben nem lehet követelni, hogy a szántó ember kellő nyugalommal végezze munkáját.

Ezen szakaszok is folyó számot kapnak.

c) A többi eszközök próbájára szükséges ezenfölül egy talán 6 - 8 holdnyi tér, melynek fele csak megszántva, másik fele pedig beboronálva is legyen, végül :

d) A versenyszántás mellett szükséges még egy kibarázdált 2 holdnyi térség, hol a gépészek és szántók ekéiket összegyűjthassák.

2) Felkérendő továbbá a tóthmegyeri uradalom: a vasuton érkezett gépeknek rendeltetésök helyére, és onnan vissza a vasúthoz miként eszközzendő elszállításáról gondoskodni; úgy szintén a versenyszántásra való bejelentések elfogadására egy egyént megbízni, ki a bejelentéseket május 30-kaig elfogadja, s aztán az illető jury elnökének átadja.

3) A bejelentéseknél feljegyzendő:

a) A szántó neve;

b) foglalkozása;

c) lakása vagy az uradalom, melyben szolgál;

d) ökörrrel kíván-e szántani vagy lóval?

e) minő ekével szándékozik szántani?

Bejelentés alkalmával az illető jelentkező egy példányban megkapja a versenyszántási szabályokat, melyek az Egyesület titoknoka által az uradalom tisztségéhez nyomtatásban fognak megküldetni.

4) Junius 1-jén a rendező bizottmányoknak szüksége leend az illető helyen, hol az ekék össze lesznek állítva, 1-től körülbelől 50-ig számozott kis fatáblácskára, a versenyző ekék megjelölése végett: ezeknek készentartásáról az uradalmi tisztség lesz szíves gondoskodni; valamint egypár tizedmázsáról és néhány hüvelykes hosszmértékről (Zollstab) azon esetre, hogy ha a bíráló bizottmány egyik vagy másik ekén méréseket tenni szükségnek találná.

5) Végül felkérendő az uradalom: a verseny napján legalább 6 négyes ökör fogatot a versenyzők számára a hely színén készen tartani, és pedig négyet az ekeversenyre, és kettőt a többi eszközök próbájára, s ha lehet, még kettőt szükség esetére tartalékul, hogy a bírálat folytonosan haladhasson. A fogatok mellé szíves leend az uradalom egyszersmind egy gazdatisztet adni, ki egy erre kinevezett jury-taggal az igák fellett egyedül rendelkezék.

VII.) A titoknoki hivatal teendői.

1) A versenyző és megpróbálandó ekék és gépek bejelentését május 20-ig elfogadni, szem előtt tartva a gépészek utasításából az ide vonatkozó határozatokat.

2) Az ekék bejelentésénél figyelmezní kell arra, hogy ha egy gépésznek ugyanazon osztályban többféle versenyző ekéje volna, azok ne egymás után jegyeztessenek be, hanem közben néhány szám kihagyásával, az ekkép támadt hézagok más gépész bejelentésére tartatván fenn. Ezen eljárás azon oknál fogva szükséges, hogy a dolog könnyítése tekintetéből az ekék sorozatára nem fog új sorshuzás történni, hanem a bejelentési sorszám szerint kapja az illető gépész a maga szakaszát; mi által el lesz érve az, hogy egy gépésznek ugyanazon osztályban versenyző ekéji nem következvén egymás után, elég ideje marad azokat összeigazítani, s a jury a bírálatot szakaszonként folytathatja.

3) A bejelentések bejegyzése után a bejelentési lajstrom egy példányban a rendező bizottmány, egy másikban pedig az illető jury elnökének megküldendő.

4) Az eke- és szántásversenyhez szükséges rovatos táblázatokat a bíráló bizottmány minden egyes alosztálya számára idején elkészíteni, hogy a bírálóknak a verseny alatt más teendők ne legyen, mint a számot az illető rovatba iktatni.

5) Az egyes utasításokat szakonként összeállítva kinyomtatni, s az illető érdekeltek közt szétoztani.

Pesten 1860. martius 22.

Az igazg. választmány meghagyásából:

Morócz István
egyesületi titoknok.